

Mødet den 7. Juli 1921.

(For lukkede Døre).

Fraværende: Andr. Christensen, Marthin Pedersen, Vald. Pedersen og M. Simonsen.

1. (J. Nr. 78—1921). Indstilling fra Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse angaaende Licitation over Stenhuggerarbejdet ved Anbringelsen af Daigas-Statuen.

Udvalget foreslaar at overdrage Arbejdet til Entreprenør J. C. Halvorsen for 12000 Kr.

Formanden oplyste, at et andet Tilbud var lidt lavere, men det var svenske Sten, medens Halvorsens Tilbud lød paa danske Sten og dansk Arbejde.

Indstillingen vedtoges.

2. (J. Nr. 10⁷—1921). Valg af et Medlem til Bygningskommissionen.

Udsattes.

3. (J. Nr. 10—1921). Valg af en Taksationsmand i Henhold til Lov af 19. Marts 1869.

Udsattes.

4. (J. Nr. 292—1921). Valg af et Medlem til Hamelbanens Bestyrelse.

P. Petersen valgtes for 3 Aar fra 1. August 1921. Til Suppleant genvalgtes Borgmesteren.

5. (J. Nr. 109—1921). Forslag til Overenskomst mellem Byraadet og Sporvejsselskabet i Anledning af Sporændringer ved Hovedbanegaarden,

Fra Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse forelaa følgende Forslag:

»Anledning af den ved Banegaardsforholdenes Omændring foranledigede Omlægning af Kvarteret omkring Hovedbanegaarden i Aarhus navnlig paa Strækningen Bruunsbro, Banegaardsgade, Ryesgade, er der imellem Aarhus Kommune og A/S Aarhus elektriske Sporvej afsluttet følgende

O v e r e n s k o m s t.

1.

Saa længe de omhandlede Arbejder nødvendiggør det, føres Sporvejen fra Bruunsbroen over Banegaardsgade ad den projekterede Kirkegaardsavenue og Sønder Alle til det nuværende Spor i Søndergade.

Kørselen ad det interimistiske Spor paabegyndes og afsluttes til de Tidspunkter, Byraadet maatte fastsætte, saasnart henholdsvis det nævnte Spor og det nye Spor i de omændrede Gader, Banegaardsgade og Ryesgade er fuldførte, hvilket skal ske, saa snart Forholdene tillader det, og saaledes at der ingen Standsning sker i Driften.

Den til Sporomlægningen eventuelt paakrævede ministerielle Tilladelse eller Tilføjelse til Byraadets »Eneretsbevilling paa Anlæg og Drift af en Sporvej i Aarhus« indhenter Byraadet, der betaler eventuelle Omkostninger herved og ved det Tilsyn, Ministeriet maatte anordne i Anledning af Foranstaltningerne. Det er en Forudsætning for den ved nærværende Kontrakt truffne Overenskomst, at den nævnte ministerielle Tilladelse bliver givet.

2.

Udgifterne ved de omhandlede Sporomlægninger fordeles saaledes, at Aarhus Kommune

betaler Udgiften ved Fjernelse af det nuværende Anlæg fra Bruunsbro til Søndergade. Selskabet Udgifterne ved Fjernelse af det interimistiske Spor, medens Udgifterne ved Anlæg af sidstnævnte Spor altsaa fra Bruunsbro over Kirkegaarden og Sønder Alle til Sporet i Søndergade og ved Anlæg af det nye permanente Spor i de nyanlagte Gader, Banegaardsgade og Ryesgade fra Bruunsbro til Sporet i Sønder Alle fordeles saaledes, at Selskabet betaler Udgiften til de Materialier til Spor og Luftledning, som vil have Værdi af nogen Betydning, selv om de fjernes, medens Kommunen betaler Udgiften til Arbejdslønninger og Materialier, som ikke vil have nogen saadan Værdi.

Der vedhæftes denne Overenskomst et kalkulatorisk Overslag over Udgifterne, fordelte som anført.

De optagne Materialier i det nuværende Sporanlæg og i det interimistiske Anlæg tilfalder Selskabet, for sidstnævnte Spors Vedkommende dog kun for saa vidt de i Henhold til foranstaaende er betalt af Selskabet.

De Kommunen paahvilende Udgifter refunderes Selskabet for hvert Arbejdes Vedkommende, saa snart det paagældende Arbejde er udført.

Den Selskabet ifølge § 3 i Overenskomsten af 22. Juni 1903 paahvilende eet-aarige Vedligeholdelsespligt med Hensyn til Gader og Veje, suspenderes for de i nærværende Overenskomst omhandlede Gadestrækningers Vedkommende i det første Aar efter at henholdsvis det interimistiske Spor og det nye permanente Spor er fuldførte og tagne i Brug.

Selskabet er fritstillet med Hensyn til den regnskabsmæssige Amortisation af Selskabets

Udgifter ved de i denne Overenskomst omhandlede Foranstaltninger.

3.

I Anledning af Bestemmelsen i § 12 i Overenskomsten af 22. Juni 1903 fastsættes følgende:

- A. Saafremt Aarhus Kommune overtager Sporvejen, medens det interimistiske Spor endnu benyttes eller i hvert Fald paa et Tidspunkt, der ikke ligger senere end højst 2 Aar efter at det nye permanente Spor over Ryesgade er taget i Brug, medtages hverken de interimistiske Spor eller det permanente Spor fra Bruunsbro til Søndergade ved Taksationen efter nævnte § 12, hvorimod Kommunen erstatter Selskabet dettes Kostpris for de af Selskabet bekostede Materialier til disse Anlæg, og for saa vidt angaar Kirkegaardsanlægget uanset om Materialierne i dette allerede maatte være bortfjernede, alt dog med Fradrag for Slid etc. af 5 % aarlig af Kostprisen regnet fra den Dag, da vedkommende Spor er taget i Brug, indtil Overtagelsen sker.

Det er en Selvfølge, at der ikke ved Erstatningsberegningen maa medtages noget Beløb, som i Henhold til ovenstaaende Post 2 refunderes Selskabet af Aarhus Kommune.

- B. Saafremt Kommunen overtager Sporvejen paa et Tidspunkt, der ligger mere end 2 Aar efter at det nye permanente Spor over Ryesgade er taget i Brug, bliver dette Spor saa vel som alle Beholdninger af Materiel ogsaa fra det interimistiske Spor at medtage under Taxation efter § 12, men Selskabet refunderer da Kommunen de Udgifter til det nye permanente Spor, som i Følge ovenstaaende Post 2 afholdes af Kommunen, dog

med Fradrag af $\frac{1}{10}$ aarlig, regnet fra den Dag, da dette Spor er taget i Brug.

- C. Der bliver i de under A og B omhandlede Tilfælde ikke at beregne Renter fra nogen af Siderne.

4.

Denne Overenskomst er betinget af henholdsvis Aarhus Byraads og Selskabets Generalforsamlings Godkendelse.

5.

Omkostningerne ved Overenskomstens Stempeling betales af Parterne hver med Halvdelen.

Af Hensyn til Stempelpligten anslaaes det Beløb, Aarhus Kommune vil komme til at udrede til Selskabet, til ej at ville overstige 100000 Kr.«

Fra Udvalget forelaa derefter følgende Indstilling:

»Medfølgende Forslag til Overenskomst imellem Byraadet og Sporvejselskabet i Anledning af Sporomændringen i Kvarteret ved Hovedbanegaarden indstilles til Byraadets Godkendelse, idet der dog m. H. t. Affattelsen af 1. Punktum i § 2 tages Forbehold om, at Sporet i Ryesgade kun optages i det Omfang, som Forandringen af Længdeprofilet nødvendiggør, altsaa indtil ud for Rosenkrantzgade.«

J. C h r. M ø l l e r forelagde Sagen. Efter Vedtagelsen af Banegaardsplanen var det umuligt at gennemføre Sporvejskørselen, medens Arbejdet stod paa, med mindre Linien flyttedes fra Ryesgade. I Henhold til § 3 i Overenskomsten med Sporvejselskabet var man muligvis i Stand til at standse Sporvejstrafiken, men det vilde komme til at dreje sig om flere Aar og vilde næppe vække Glæde hos Borgerne. Udvalget havde derfor ikke

ment, der var andet at gøre end at forhandle med Selskabet om en Omlægning, og der havde været lidt vidtløftige Forhandlinger herom, idet Selskabet gjorde gældende, at det var ganske uden Skyld i, at denne Omlægning skulde finde Sted, og derfor heller ikke mente at skulle paatage sig Udgifter i den Anledning. Udvalget havde holdt paa, at Sporvejselskabet skulde betale noget dertil; men selvfølgelig maatte det meste falde paa Kommunen, ogsaa fordi denne vilde kunne overtage Sporvejene 1. Januar 1925. Taleren gennemgik udførligt Forslagets Bestemmelser og betonedede derefter, at det var umuligt i Forvejen at afgøre, hvormeget Kommunen og Sporvejselskabet hver vilde komme til at betale. Den Arbejdsløn, som Kommunen skulde udrede, var kalkuleret til ca. 74000 Kr., men man kunde ikke garantere, at det kom til at passe. Selskabet vilde faa et Tab ved Omlægning af Sporene. Det var ofte kaldt et meget rigt Selskab, men det var ikke ganske rigtigt, idet Aktierne i Øjeblikket vist stod under pari, og sidste Aar gav det kun en Rente af 6 %. Udvalget havde ikke kunnet opnaa mere overfor Selskabet, hvis ikke man vilde standse Driften, idet man ikke havde Midler til at paabyde Selskabet at omlægge Linien ad Kirkegaardsvejen. Taleren vilde derfor paa Udvalgets Vegne anbefale at tiltræde Forslaget med det i Indstillingen nævnte Forbehold.

F o r m a n d e n indrømmede, at Sporvejselskabet ikke havde nogen Skyld i, at Linien skulde omlægges, men det vilde vel aldrig blive Tilfældet, og derfor var Selskabet gennem Kontrakten fuldstændig dækket mod saadanne Udgifter. Taleren var ikke i Tvivl om, at Byen kunde slippe fri for at betale disse Penge, hvis man vilde standse Sporvejstrafiken, men dette havde Taleren ikke

turdet gaa med til, idet en Standsning vilde komme til at strække sig over mindst 4 Aar. Selskabet vilde naturligvis ikke drive Sporvejsdrift, hvis Linien skulde afbrydes ved Ryesgade, saa maatte der jo bygges Remisser paa Trøjborg. Naar Selskabet saa stillede sig fuldstændig stædigt og ikke vilde strække sig et Skridt videre, var der næppe andet at gøre end at gaa ind paa Overenskomsten, og Udvalget var ganske enig i dette Synspunkt.

Indstillingen vedtoges.

6. (J. Nr. 149—1921). Indstilling fra Udvalget for Bygninger og Inventar angaaende **Leje af Kontorlokaler for de kommunale Administrationsgrene.**

P. P e t e r s e n oplyste, at der forelaa et Tilbud fra Tømremester Iversen om at bygge en stor Ejendom paa Badstuegade og indrette den til kommunale Kontorer, hvis Byen vilde leje den for mindst 10 Aar. Udvalget havde i store Træk sluttet sig til Tanken, men angaaende den nærmere Indretning vilde vel de forskellige Institutioner udtale sig. Hvis man modtog Tilbudet, vilde det betyde, at man igennem mange Aar maatte opgive Tanken om en kommunal Administrationsbygning. Den nuværende Leje af Kommunens Kontorer var opgjort til 52000 Kr. aarlig, og Tømremester Iversen havde tilbudt den ny Bygning for en Leje af 54000 Kr., men der vilde ikke blive Plads til Stadsingeniørens Kontor, hvorfor der maatte beregnes 11000 Kr. mere. I de 54000 Kr. var heller ikke medregnet Udgiften til Lys, Varme og Rengøring, som var anslaaet til 30000 Kr. aarlig. Skulde Kontorerne flyttes, blev det vel nødvendigt at anskaffe nyt Møblement, og dette vilde sikkert løbe op til ca. 200000 Kr., og fik man saa engang en kommunal Administrationsbygning, var det jo ikke givet, at disse Møbler

passede der. Udvalget henstillede derfor ganske til Byraadet at træffe Bestemmelse i Sagen, men det skulde helst ske snarest, idet Projektet vist stod eller faldt med Byraadets Afgørelse.

J. C h r. M ø l l e r fandt ikke, at det var nogen særlig varm anbefaling fra Konsul Petersens Side, og anbefalede at henlægge Sagen, idet man jo foreløbig kunde klare sig med de nuværende Lokaler, og muligvis kunde Forholdene forandre sig saaledes, at man senere kunde bygge en kommunal Administrationsbygning. Taleren vilde derfor henstille at svare, at man ikke ønskede at leje Lokalerne.

M a r i u s G e r t s e n sluttede sig hertil. Selv om de nuværende Lokaler ikke var ideelle, var det ikke praktisk at modtage et Lejemaal for en lang Aarrække, naar man tænkte paa at bygge en Administrationsbygning, og man burde næppe animere en Privatmand til at bygge en saadan Bygning under de næværende Forhold. Det var bedst at stille sig lidt afventende.

F o r m a n d e n vilde saa henstille at svare Tømrermester Iversen, at Tilbudet for Øjeblikket ingen Interesse har for Kommunen.

Det vedtoges at svare, at for Tiden har Tilbudet ingen Interesse for Byraadet.

7. (J. Nr. 319—1921). **Andragende fra Restauratør Hans Nielsen om Leje af Hotel Danmarks tidligere Lokaler i Ryesgade.**

Fra Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse forelaa følgende Indstilling:

»Udvalget indstiller, at de af Hotel Danmark tidligere benyttede Lokaler udlejes til Andrageren for 200 Kr. maanedlig saaledes, at eventuelle Istandsættelser bekostes af Lejeren, der

forpligter sig til at fraflytte med 2 Maaneders Varsel.«

Bernt Jensen syntes ikke, der var særlig Anledning til at indgaa paa dette Lejemaal. Det var ikke særlig favorable Vilkaar, og vedkommende Mands Virksomhed havde hidtil ikke været fin. Det vilde sikkert være bedre at anvende en saadan Bygning f. Eks. til Husvilde, og Taleren vilde fraraade at tiltræde Lejemaalet.

J. Chr. Møller bemærkede, at det dog drejede sig om 2400 Kr. for 1 Aar. Hvad Mandens Virksomhed angik, var det vist ligegyldigt, om han boede paa Ryesgade eller Jægergaardsvej, og Taleren vilde anbefale at følge Indstillingen.

M. C. Falk var ikke Afholdsmand, men vilde i dette Tilfælde støtte Bernt Jensens Forslag. Der var enkelte Restauratører i Byen, som ikke var nogen Pryd for Standen, og Byraadet burde ikke være alt for villigt til at skaffe den Slags Folk Lokaler.

H. P. Christensen betragtede det som et rent Pengespørgsmaal. Skulde Huset udlejes til Husvilde, fik man næppe over 600 Kr. i aarlig Leje, og det gjorde vist hverken fra eller til, om vedkommende drev Restauration paa Ryesgade eller Jægergaardsvej.

Formanden mente heller ikke, at Mandens Beværtning blev værre eller bedre her end andre Steder; man kunde ikke vente at faa 1. Klasses Restauratører i Lokaler, som skulde fraflyttes med 2 Maaneders Varsel.

Indstillingen vedtoges.

8. (J. Nr. 277—1921). Indstilling fra Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse om **Udslettelse af en i Anledning af et Byggetilskud udstedt Deklaration.**

J. Chr. Møller oplyste, at det drejede sig om 2000 Kr., der var givet som Byggetilskud til Snedker Axel Andersen, Aldersrovej, og som skulde betales tilbage, hvis Huset blev solgt. Huset havde kostet 29500 Kr. at opføre, og han havde nu maattet sælge det for 22500 Kr. og var ikke i Stand til at tilfredsstille sine Kreditorer. Da der altsaa ikke var noget at tage, kunde man lige saa godt slette Deklarationen.

Indstillingen vedtoges.

9. (J. Nr. 312—1921). Indstilling fra Sygehusudvalget om **Udbetaling af fuld Løn til 2 Funktionærer under disses Sygdom.**

K. M o u s t e n meddelte, at det drejede sig om Udbetaling af fuld Løn for Juli, August og September Maaned til Afdelingssygeplejerske Frk. Ellen Sørensen og Kontorassistent Frk. Johanne Jensen. Den første var paa Sanatorium og ventedes snart tilbage som helbredet, medens Frk. Jensen vist blev fuldstændig Invalid og næppe kom i sin Plads mere.

Indstillingen vedtoges.

10. **Andragender om dansk Indfødsret fra:**

- a. (J. Nr. 15¹¹—1921). Arbejdsmand J. B. Bahusen.
- b. (J. Nr. 15¹²—1921. Sømand Olof Sjölander.
- c. (J. Nr. 15¹³—1921). Arbejdsmand F. Nielsen.
- d. (J. Nr. 15¹⁴—1921). Lokomotivfyrbøder Johann Petersen.

Anbefalede.

11. F o r m a n d e n gav Meddelelse om Kommunens økonomiske Stilling pr. 1. Juli 1921.

Toges til Efterretning.

12. Det vedtoges, at Byraadet holder Ferie indtil 25. August, dog saaledes, at der eventuelt afholdes et Par Møder i Ferietiden.